

[Lissa Mathiasen]

dighed. Det lover godt. Lad os nu se den i praksis og ikke alene se den kørt ud med store armbevægelser dels her i salen, dels i medierne.

(Kort bemærkning).

Arne Bjerregaard (KrF):

Jeg vil gerne spørge den socialdemokratiske ordfører, hvilke initiativer det er, jeg har medvirket til, som har været angreb på den almennyttige sektor. Der har været nogle udtalelser i pressen om noget, som nogen har ment at vi ville, men som jeg aldrig har ment vi ville, og som vi aldrig vil, så lad os holde os til det konkrete: hvad er det for angreb, vi har fremført? Vi har selvfølgelig diskuteret nogle kvoter osv. Det har vi altid gjort, også i en socialdemokratisk regeringsperiode.

Endelig med hensyn til finansieringen, hvor man ikke vil forstå, at hvis man skal have de private udlejere med, så må man nødvendigvis holde en gulerod op for dem. Her må jeg så spørge fru Lissa Mathiasen: var det ikke også med en socialdemokratisk skatteminister, at vi f.eks. ophævede beskatning af aktieavancer efter 3 år? Hvorfor gjorde vi det? Det var for at få folk til at medvirke til investering i erhvervslivet. Vil man have private til at medvirke i byfornyelsen, så er man nødt til at give dem en gulerod. Og hvis man ikke har nogen gulerod, får man dem selvfølgelig aldrig med, medmindre man vil bruge pisken. Det kan man selvfølgelig, men jeg troede faktisk ikke, det var socialdemokratisk politik endnu.

(Kort bemærkning).

Lissa Mathiasen (S):

Jeg kan forstå på hr. Arne Bjerregaards sidste udtalelser, at blot man kan finde en løsning for de private udlejere, så pyt med, at det bliver på lejernes bekostning. Det er i helt klar modstrid med den opfattelse, vi har i socialdemokratiet.

Så er jeg nødt til at sige til hr. Arne Bjerregaard, at det er korrekt, vi tit og ofte har diskuteret kvoter, men mig bekendt har hr. Arne Bjerregaard også været med til at støtte det sidste forslag til boligbyggerilov, der netop er fremsat, og hvis ikke man kan kalde det et direkte angreb på den almennyttige sektor med den nedskæring af kvoterne, der

er sket, ikke bare igennem de senere år, men også med den drastiske nedskæring, vi sidst har set, så ved jeg ikke, hvad man kan kalde et ideologisk felttog.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til boligudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 111:

Forslag til folketingsbeslutning om obligatorisk overskudsdeling og medeje for de ansatte.
Af Estrup (RV) m.fl.
(Fremsat 14/2 85).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Arbejdsministeren (Grethe Fenger Møller):

Det radikale venstre genfremsætter her i uændret form et beslutningsforslag om overskudsdeling og medeje for de ansatte i visse virksomheder. Dog er bemærkningerne til beslutningsforslaget uddybet, siden vi sidst i januar 1983 behandlede forslaget her i tinget.

Ved førstebehandlingen i folketinget for ca. 2 år siden gav jeg på regeringens vegne udtryk for, at vi var glade for, at forslaget ikke indeholdt en opfordring til indførelse af overskudsdeling med en central fond. Jeg sagde imidlertid samtidig, at regeringen ikke kunne støtte forslaget, først og fremmest fordi det var og er et forslag om tvungen overskudsdeling. Regeringen har på disse to centrale områder ikke ændret opfattelse. Vi mener stadig, at en deling af overskuddene i virksomhederne må ske ad frivillighedens vej, ligesom vi fortsat ligesom de radikale

[Arbejdsministeren]

ikke mener, at en eventuel overskudsdeling skal kanaliseres via en central fond.

Regeringen har noteret sig, at det radikale venstre i de nyskrevne bemærkninger til forslaget kæder indførelse af overskudsdeling og medeje sammen med en langsigtet indkomstpøolitik. Forslagsstillerne gør dog samtidig indirekte opmærksom på, at forslaget som indkomstpøolitik instrument rummer visse begrænsninger. Lønmodtagerne i den offentlige sektor er ikke omfattet af forslaget, ligesom forslaget i en startfase alene skal omfatte virksomheder med over 50 ansatte. Det vil sige, at kun en tredjedel af lønmodtagerne er omfattet af forslaget.

Regeringen er enig med det radikale venstre i, at lønudgifterne, som er en væsentlig del af virksomhedernes omkostninger, må holdes i ave. Med en udenlandsk og indenlandsk gældsætning af den størrelsesorden, som vi kender i dag, er der ikke plads til store lønstigninger, hvis vi skal gøre os håb om at nå regeringens mål, nemlig at fjerne betalingsbalanceunderskuddet i løbet af de næste 5 år.

Industriens investeringer er i løbet af 1984 vokset med ca. 30 pct. Denne kendsgerning viser, at virksomhederne har omsat det stigende overskud i investeringer og i nye arbejdspladser. Stigningen i beskæftigelsen er den største stigning i den private sektor i 15 år. Regeringen mener på den baggrund ikke, at erhvervslivet på et tidspunkt, hvor investeringerne sker for fuld styrke, er parat til overskudsdeling og medeje som foreslået her. Overskuddet må og skal fortsat anvendes til investeringer til gavn for beskæftigelsen og betalingsbalancen, vi har ikke råd til andet. Vi har imidlertid heller ikke råd til fejlinvesteringer, og det er jo ikke sikkert, at virksomhederne med de største overskud også er dem, der har mest brug for indskud af ansvarlig kapital.

En tvungen overskudsdeling på nuværende tidspunkt vil svække og måske i værste fald ødelægge virksomhedernes investeringslyst. Denne risiko bliver særlig nærliggende, hvis der, som forslaget lægger op til, bliver tale om, at overskudsandelene skal tvangs-konverteres til ansvarlig kapital. Jeg minder om, at netop denne del af det socialdemokratiske forslag fra 1972 var det, der gav de største tekniske og juridiske problemer overhovedet, og det er her, man fremfor noget

kan tale om en konflikt med grundlovens bestemmelser om ejendomsrettens ukrænkelighed. Socialdemokratiet har da heller ikke medtaget dette element i deres senere forslag.

Lad mig slutte med at sige, at regeringen ser med største velvilje og forståelse på en overskudsdeling og på medeje, der sker på frivillig basis ved aftale mellem ledelse og medarbejdere ude i virksomhederne, men regeringen kan ikke støtte et beslutningsfor-slag om overskudsdeling i form af en tvungen ordning for virksomhederne og for de ansatte.

Svend Auken (S):

Det radikale forslag er en genfremsættelse. Jeg opfatter dette, at man nu genfremsætter forslaget, som en indbydelse til samarbejde om at finde egnede modeller for obligatorisk overskudsdeling og medejendomsret. Jeg vil gerne på socialdemokratiets vegne sige, at den indbydelse tager vi gerne imod. Der er brug for, at de partier, der ønsker på forpligtende grundlag at gennemføre en deling af overskuddet i virksomhederne, som jo er et resultat ikke bare af ejernes, men også i høj grad af de ansattes indsats, og en mere ligelig fordeling af ejendoms- og indflydelsesforhold i Danmark, sætter sig sammen og søger at finde en konstruktiv fælles platform.

Men når det er sagt, vil jeg gerne sige, at indbydelsen jo ikke er uden mangler. Den lægger for det første op til et regeringsudspil og et regeringsinitiativ, selv om statsministeren i for ham helt ukarakteristisk utvetydige vendinger har sagt fra over for enhver forpligtende ordning i denne regerings tid, og på trods af arbejdsministerens mere høfligt formulerede, men dog alligevel meget klare afvisning her i dag. Det duer altså ikke at lægge op til et regeringsinitiativ. Regeringen vil ikke, regeringen ønsker ikke, regeringen kan ikke deltage i disse forhandlinger.

Det andet, som er svagt ved forslaget, er naturligvis, at man på forhånd afviser enhver tanke om fondsdannelse. Omfatter det også virksomhedsfonde eksempelvis?

Endelig henviser man til det radikale forslag fra 1981 om medeje, et forslag af en noget blandet kvalitet. Det er et godt forslag, fordi det afviser en ordning på frivilligt grundlag og lægger op til en virkelig reform af ejendomsret og indflydelse, og det gøres

[Svend Auken]

med den meget fornuftige begrundelse, at med den udfordring, vi står over for samfundsøkonomisk, kan man ikke sige, at andre elementer i den økonomiske politik er et frivilligt anliggende, f.eks. heller ikke en tilbageholdende indkomstudvikling. Men der er en række svagheder ved forslaget, også andre end dem, der er omtalt i bemærkningerne, og som forslagsstillerne i øvrigt ikke svarer helt overbevisende på.

For det første, som jeg også nævnte, da vi behandlede forslaget i 1981, så er efter det radikale venstres forslag kredsen af ansatte på en virksomhed og kredsen af de lønmodtagere, der bliver de fremtidige medejere af virksomheden, ikke den samme. Det kan være vidt forskellige grupper.

For det andet giver forslaget stadig væk ikke noget svar på, hvordan man kan sikre, at virksomhederne rent faktisk giver ejendomsret fra sig og indfører medeje, medejendomsret. Hvordan vil man sikre, at der sker en udlodning af aktier til de ansatte, og på hvilke vilkår? Man kender den socialdemokratiske model, hvorefter det jo skal være et frivilligt forhandlingsanliggende mellem ansatte og ejere på en virksomhed, og hvor pengene kun går videre til en fælles fond i tilfælde af, at man ikke kan blive enige om overdragelse og vilkår. Når man udelukker enhver tanke om en fælles fond fra forslaget, er man ovre i tvangsordninger. Det er altså ikke bare obligatorisk med hensyn til at indføre en ordning, men også med hensyn til, hvordan man løser dette problem.

Forslagsstillernes frygt for lønmodtagerfonde virker i øvrigt en anelse søgt, når man tænker på, hvor beskedent fondselementet er i eksempelvis den socialdemokratiske model. Det er et betalt element, men i omfang er det trods alt et beskedent element, når man også tænker på, at der i forvejen er store lønmodtagerfonde i Danmark. Jeg kan bare henvise til pensionskasser under PKA, PFA, de frie pensionskasser, ATP, LD osv., og at der er andre lande, f.eks. USA, hvor lønmodtagerfonde ejer mere end halvdelen af hele aktiekapitalen i dag i erhvervslivet.

Det socialdemokratiske forslag, som er vores udgangspunkt, hviler på de principper, at der skal være tale om en forpligtende ordning, at der skal være tale om en decentral ordning, men at det skal være en ordning med en betydelig lokal islæt hvilende på

princippet om fælleseje, og endelig, at det er meget vigtigt, at man bevarer solidariteten mellem lønmodtagerne på dette område. Det er vores udgangspunkt.

Jeg har forstået på forslagsstillerne, at deres forslag er deres udgangspunkt. Også socialistisk folkeparti har haft forslag i denne retning, og jeg mener, at det må være rigtigt, at netop de partier, der er enige om udgangspunktet om at indføre en obligatorisk ordning på dette felt, sætter sig sammen i stedet for at spilde regeringens tid med et forslag, de intet vil have at gøre med. Der er jo så meget andet, vi kan bruge vores tid til.

Gammelgaard (KF):

Det konservative folkeparti er modstander af tvungen overskudsdeling. Vi går ind for frivillige løsninger, der aftales ude på de enkelte virksomheder. Derfor er vi modstandere af det radikale venstres forslag.

En analyse af udviklingen gennem de sidste 10 år viser, at industrien investerer større beløb i bygninger og driftsmidler end det overskud, industrien har tjent før skat. Ser man på industriens overskud efter betalt skat, overstiger de investerede beløb langt overskuddet. Forslag om tvungen overskudsdeling eller økonomisk demokrati eller investeringsgaranti er derfor ganske irrelevante.

Vi går ind for frivillige ordninger og kunne godt tænke os, at de ordninger, man kender vedrørende medarbejderaktier o.lign., bliver mere udbredte. Derfor finder vi også, at de regler, der findes i skattelovgivningen på dette felt, bør være mere attraktive. Jeg tænker helt konkret på ligningsloven og lov om særlig indkomst. Her kunne man gennemføre mere attraktive regler, hvad angår medarbejderaktier, og det ser vi fra konservativ side meget gerne at man kommer igennem med.

Vi afviser det foreliggende forslag. Vi afviser dermed naturligvis også hr. Svend Aukens tanker om overskudsdeling og mener, at der vil være en meget stor fare for, at en gennemførelse af forslag af den art, som det radikale venstre er kommet med, og også en realisering af hr. Svend Aukens tanker vil standse det økonomiske opsving og den investeringsstigning, som er i gang. Som arbejdsministeren var inde på, oplever vi jo nu en investeringsforøgelse som ikke set i mange,

[Gammelgaard]

mange år. Den skal vi ikke spille hasard med.

(Kort bemærkning).

Svend Auken (S):

Til hr. Gammelgaard kun én ting: de samme argumenter hørte man i Sverige før gennemførelsen af lønmodtagerfondene i Sverige. Da sagde det svenske industriforbund og den svenske arbejdsgiverforening ved gentagne lejligheder, at investeringerne ville gå i stå, at produktionen ville gå i stå og falde, og at virksomhederne ville flygte til udlandet.

Hvad er der faktisk sket? Investeringerne er steget, produktionen er steget, og der er en kolossal kapitaltilstrømning til Sverige. Hvordan forklarer hr. Gammelgaard det?

Tørnæs (V):

Overskudsdeling og medeje for ansatte i virksomheder har i de senere år optaget en ikke uvæsentlig del af den politiske debat. Det kan dog siges, at spørgsmålet vel er blevet betydelig afdramatiseret i forhold til tidligere.

Det er ikke mere end 2 år siden, at vi her i folketinget behandlede i og for sig det samme forslag. Jeg kan derfor henvise til, hvad jeg ved den lejlighed på venstres vegne gav udtryk for, idet de problemer, som var gældende for 2 år siden med hensyn til obligatorisk overskudsdeling, stort set fortsat er gældende.

Fra venstres side deler vi helt det ønske, der fra mange sider fremkommer om, at ansatte i virksomheder får et tættere tilkynningsforhold til virksomheden, også ved, at det gøres muligt for dem at investere. Det giver klart en helt anden forståelse for erhvervslivets vilkår og nødvendigheden af forskellige foranstaltninger, herunder også nødvendigheden af, at virksomheder har et rimeligt overskud.

Vi mener imidlertid ikke, det er nogen god idé, at medarbejderne via en obligatorisk ordning mere eller mindre tvinges til at investere i en given virksomhed. Vi tror ikke på, at det på nogen måde vil skabe et bedre forhold mellem virksomheden og medarbejderne, dersom man tvinger medarbejderne til via obligatorisk overskudsdeling at investere, så meget mere som der heller ikke synes at være et behov for sådanne investeringer. I de

virksomheder, som heldigvis kan fremvise rimelige overskud nu, oplever vi jo, at overskuddet praktisk talt i fuld udstækning geninvesteres og skaber øget produktion og beskæftigelse.

Det er også svært at se, hvorfor obligatorisk overskudsdeling skal kædes sammen med en fortsat stram indkomspolitik. En stram indkomspolitik betragter vi som et middel og ikke som et mål i sig selv. En stram indkomspolitik er et nødvendigt redskab for at få samfundsøkonomien på fode igen.

Der kan imidlertid være mange andre gode grunde til at give lønmodtagerne bedre mulighed for at blive medejere af erhvervsvirksomhederne. Medejendomsret vil givetvis, etableret under de rigtige former, fremme samarbejdet og den fælles økonomiske interesse mellem virksomhed og medarbejder. Det afgørende er efter vores opfattelse, at en sådan spredning af ejendomsretten bygger på tre hovedprincipper:

For det første at ordningen er frivillig, idet vi som sagt ikke mener, at tvungne ordninger fremmer forståelsen mellem medarbejder og virksomhed.

En anden forudsætning er, at der er valgmuligheder, således at ordningerne kan tilpasses lønmodtagernes individuelle ønsker og den enkelte virksomheds særlige karakter, altså at det er ordninger, hvor der er forskellige valgmuligheder, og ikke et enstrengt system.

Det tredje hovedprincip er, at ejendomsretten skal være personlig, at det er den enkelte medarbejder, der har personlig ejendomsret og dermed dispositionsmuligheder.

Da hovedtendensen i det radikale beslutningsforslag ikke på nogen måde tilgodeser disse tre hovedprincipper, men bygger på en tvungen ordning, hvor man i øvrigt vil få delt virksomhederne op og dermed skabe et skel i forudsætningerne for deres eksistens, kan vi ikke støtte det foreliggende forslag.

Ole Henriksen (SF):

Principielt må man sige om dette beslutningsforslag, at der er ikke sket de store ændringer. Man kan læse nogle enkelte forskelle i bemærkningerne, men vi kan ikke fra SFs side se anderledes på forslaget nu, end vi hidtil har gjort.

[Ole Henriksen]

Sidst i bemærkningerne udtrykker forslagsstillerne ønsket om, at man kan få en fordomsfri debat om overskudsdeling, uden at det straks skal strandе på de velkendte problemstillinger. Det lyder jo meget godt, og det ønske kan SF også dele, men det forekommer ærlig talt lidt mere besynderligt, når man i selve lovtæksten starter med at blokere for den fordomsfri debat med en bestemmelse om, at en overskudsdelingsmodel ikke må indeholde bestemmelser om fondsdannelser. Så mener jeg, at det radikale venstre straks har blokeret for videre forhandlinger, og man har i hvert fald også blokeret for, at SF vil kunne deltage i gennemførelsen af forslaget.

Formuleringen kan jo undre så meget mere, som det radikale venstre mig bekendt allerede har haft disse tanker fremme ved tidligere lejligheder – jeg kan huske i december 1979, hvor det radikale venstre vist var blevet enigt med socialdemokratiet om, at der rent faktisk skulle visse former for fondsdannelse ind i et overskudsdelingsforslag. Det kan den radikale ordfører så svare på, men jeg kan ikke forstå, at man har forladt disse tanker igen.

Når SF ikke kan medvirke til forslagets gennemførelse, er grunden altså først og fremmest mangelen på denne solidariske fondsdannelse. Vi tror ikke på, at den individuelle ejendomsret vil give nogen som helst reel lønmodtagerindflydelse på den enkelte virksomhed, og her er der tale om, at man spreder ejendomsretten for alle vinde, og at man ikke vil komme nogen vegne med at demokratisere og indføre medbestemmelsesret på reel vis.

Dette, at man opnår med jævne mellemrum at putte en aktie i inderlommen på den enkelte, vil jo så ske på et falsk grundlag, og det falske ligger i, at folk ikke får noget at skulle have sagt som kollektiv bevægelse inden for egen arbejdsplads. Men det er selvfølgelig også nok den bagvedliggende filosofi, at man skal sprede ejendomsretten så tilpas meget, at lønmodtagerindflydelsen ikke kan udøves kollektivt, og det er altså ikke noget, som SF kan medvirke til.

Principielt er SF ikke modstander af overskudsdeling. Som man vil forstå, er det måske ikke lige denne model, som er på vores program, men vi er indstillet på at gå ind i seriøse forhandlinger om en overskudsdeling,

også en obligatorisk overskudsdeling. Skal vi i gang med sådanne seriøse forhandlinger om overskudsdeling, skulle det være forhandlinger, der foregik mellem socialdemokratiet, det radikale venstre og SF; det er der ingen tvivl om, som sagerne ligger i øjeblikket. I virkeligheden var det jo disse tre partier, der skulle gå i udvalg sammen om dette spørgsmål, og man skulle ikke sende dette forslag op i PØ-udvalget, for det er ganske uforståeligt, da det er en arbejdsmarkedssag, men lad det nu ligge. Sagen er bare, at det er disse tre partier, der kan gennemføre en eller anden løsning omkring dette spørgsmål, og så er det op til det radikale venstre, om de vil være så fleksible, som de giver udtryk for i bemærkningerne at de gerne vil være.

SF vil altså gerne drøfte mulighederne for at komme igennem med overskudsdeling.

Lone Dybkjær (RV):

Jeg tror egentlig ikke, at det er særlig hensigtsmæssigt at gå tilbage i diskussionen omkring 1979. På et eller andet tidspunkt kommer der jo nok noget historieskrivning om det, men måske skal man snarere se sådan på det, at vi skal prøve at rydde bordet og sige: o.k., der er sket meget siden 1979, bl.a. er der kommet meget stærkere lønmodtagerfonde af forskellig art, end der var dengang. Der er sket store kapitalforskydninger i erhvervslivet, og derfor skulle vi måske hellere prøve at starte på en frisk. Lad os prøve at tage udgangspunkt i dette forslag, og lad os så se, hvad vi kan nå frem til.

For dog at sige en anelse om det historiske – og det er foranlediget af SFs ordfører – så er der jo sket et interessant historisk skifte, for jeg har egentlig tidligere oplevet SF som mere positiv over for den radikale overskudsdeling end socialdemokratiet, og i dag måtte jeg nærmest opleve det omvendte. Nu var det SF, der sagde, at det kan overhovedet ikke lade sig gøre, medens jeg egentlig synes, at der var nogle positive åbninger fra socialdemokratiets side. Så meget om historien.

Så vil jeg gerne sige til socialdemokratiet – inden jeg kommer ind på, hvad der vil være vores udgangspunkt i forhandlingerne – at jeg synes, det var glædeligt, at socialdemokratiet måske også gav udtryk for denne holdning: lad os så se, om vi kan nå frem til noget.

[Lone Dybkjær]

Så synes jeg godt nok, at det var pudsigt, at ordføreren, hr. Svend Auken, hængte sig lidt i dette med, at vi opfordrede regeringen. I al beskedenhed er socialdemokratiet, SF og VS og vi i andre sammenhænge jo kommet med forskellige opfordringer til regeringen, som regeringen er gået imod, men som regeringen så alligevel har skullet fremsætte forslag om. Jeg kan på stående fod nævne ting som a-kraft, fælles forældremyndighed, landbrugets finansieringsreform, og hvad ved jeg. Der er utallige, og derfor synes jeg måske ikke, at den parlamentariske fremgangsform er så usædvanlig.

Vores udgangspunkt er selvfølgelig det, som vi også har anført i forslaget, nemlig vores oprindelige forslag om medeje. Det vil klart være vores udgangspunkt i forhandlingerne, men det er også klart, at skal vi nå nogle ordninger på dette felt, så skal der naturligvis føres nogle forhandlinger, og så er der nogle, der skal give sig. Alle skal formentlig give sig under en eller anden form, og jeg oplevede også socialdemokratiet som værende villig til måske at foretage en åbning.

Jeg oplevede nok de borgerlige partier som meget negative, idet de kun ville have frivillige ordninger. Vi er klart tilhængere af obligatoriske ordninger. Vi mener ikke, vi kommer nogen vegne med det frivillige, og derfor har vi også skrevet, at medejeordningen skal være obligatorisk, men til en begyndelse kun for de større virksomheder. Endvidere har vi sagt, at det overlades til de ansatte i de enkelte virksomheder at udfylde rammerne. Det er også en bemærkning til hr. Tørnæs, som sagde, at der skulle være valgmuligheder. Ja, der er også valgmuligheder i vores forslag. Der er valgmuligheder inden for de rammer, der skal udfyldes, og det er noget meget vigtigt. Endelig skal det være personligt. Her synes vi, vi har fundet en balance mellem det personlige medejerskab og det solidariske.

Hr. Svend Auken pegede på, at der var forskel på den kreds, der ejede, og dem, der var medarbejdere, og det er korrekt. Det er et forsøg på at finde en balance mellem det personlige ejerskab og det solidariske eller det fælles ejerskab. Det er den tanke, der ligger bag, og det er derfor, vi er nået frem til dette forslag. Vi føler stadig væk, at det er

det bedste, der ligger på bordet, og det er der i og for sig ikke noget mærkeligt i.

Den socialdemokratiske ordfører var inde på, at man også skulle lave aftaler mellem medarbejderne og virksomhedsejerne. Her er vi nok mere absolutte. Vi har jo aldrig accepteret fondsdannelsen – altså den gamle diskussion om den centrale fondsdannelse – alene af den grund, at vi mener, der ville være så mange muligheder for at undgå at få medarbejderkapitalen placeret på virksomhederne, at vi ikke kunne acceptere det. Derfor har vi været strengere i vores krav end socialdemokratiet og har ikke rigtig accepteret frivilligheden på det plan, som socialdemokratiet lægger op til.

Som vi har været inde på i tidligere debatter om dette spørgsmål, er det afgørende for os, det, som vi mener er vigtigt – det være også sagt til de borgerlige partier – at man også på dette felt får medindflydelse, og det kan kun ske ved, at der også kommer en økonomisk medindflydelse og et økonomisk medansvar. Vi kobler også de to ting sammen, medindflydelsen og medansvaret, og vi tror ikke, demokratiet kan udvikle sig på en konstruktiv måde, hvis ikke vi også på dette felt får en ny udvikling i gang.

(Kort bemærkning).

Svend Auken (S):

Jeg kan helt bekræfte det, fru Lone Dybkjær sagde om, at vi faktisk er enige i metoden. De partier, der ønsker en forpligtende ordning, overskudsdelingsordning og medejendomsretsreform, sætter sig sammen med hver deres udgangspunkt og ser, om de kan finde en fælles platform. Det har jeg svaret klart positivt på fra socialdemokratiets side. Vores forslag fra 1979 i forhold til forslaget fra 1972 var jo netop udtryk for en åbning og blev også i sin tid anerkendt som en åbning i retning af at nå til enighed med andre partier, og jeg synes egentlig ikke, at fru Lone Dybkjærs bemærkninger her i dag har gjort det sværere. Det, der stadig væk for mig er helt uforståeligt, er spørgsmålet, hvad vi egentlig skal blande regeringen ind i dette her for. Arbejdsministeren er jo et høfligt menneske, i hvert fald i denne sag absolut et høfligt menneske. Hun har sagt nej. Den konservative ordfører har sagt nej. Hr. Tørnæs har sagt nej, og de to mindre regerings-

[Svend Auken]

partier har ikke orket at tage ordet for at sige det samme nej. Hvorfor skal vi så opfordre regeringen til at gå ind på dette område? Den vil jo ikke. Skulle vi, der er positive over for tanken, ikke prøve at finde vores egne ben først?

Så siger fru Lone Dybkjær, at det har vi jo gjort på mange andre områder. Ja men hvad er det, vi har gjort på andre områder, hvor vi også har haft med en modvillig regering at gøre? Vi har givet en regering besked på at udforme et forslag efter et meget konkret mandat. Men det, der jo netop karakteriserer det radikale forslag, og som de radikale forslagsstillere ligefrem gør til en dyd, er, at der ikke er noget mandat, ud over at man skal udarbejde et forslag om obligatorisk overskudsdeling. Der er, bortset fra ordene obligatorisk overskudsdeling og medeje og så dette med fondsdannelse, som ikke engang er helt klart formuleret, ikke noget mandat med hensyn til, hvordan en sådan ordning skal se ud.

(Kort bemærkning).

Ole Henriksen (SF):

Jeg tror ikke, at fru Lone Dybkjær hørte efter, da jeg sagde, at SF er positivt indstillet over for at drøfte obligatorisk overskudsdeling på et generelt plan. Så kan vi feje bordet rent, som fru Lone Dybkjær sagde. Så kan vi tre partier sætte os sammen og diskutere og se, hvor langt vi kan komme. Det er aldrig blevet forsøgt før, så det er da på høje tid, hvis det skal gennemføres i denne dronnings tid. Jeg er tilhænger af det, som hr. Svend Auken siger, nemlig at der ikke er nogen grund til at belemre regeringen med at skulle nørkle noget sammen om overskudsdeling, noget, som vi andre formentlig ikke engang kunne acceptere, når det kommer på de præmisser, som forslaget går ud på. Men vi er altså positive fra SFs side.

(Kort bemærkning).

Lone Dybkjær (RV):

Det skal jeg så takke SFs ordfører for og udtale håbet om, at det kan føre til nogle nyttige runder om det og et resultat i sidste ende.

Hr. Svend Auken spørger, hvorfor man skal blande regeringen ind i det. Jeg har sagt,

at det er en sædvanlig parlamentarisk form, og jeg har taget et par socialdemokratiske beslutningsforslag frem, hvor man måske også kunne sige at mandatet ikke var fuldstændig klart i alle detaljer. Også det socialdemokratiske hybridnetforslag, der var temmelig langt, blev ændret fuldstændig med henvisning til en politisk aftale. Det var så tilfældigvis – ikke helt tilfældigt, måske, men i denne sammenhæng tilfældigt – med regeringen. Det er altså en sædvanlig parlamentarisk form, og det ved hr. Svend Auken udmærket godt, og derfor synes jeg ikke, vi skal hæfte os så meget mere ved det. Selvfølgelig kan man lave ændringsforslag til beslutningsforslag, hvis man kan finde frem til en politisk aftale, sådan at der gives et temmelig bundet mandat til en regering, som skal udforme de konkrete forslag. Hvis man mener, man har magt til at lave et lovforslag i alle detaljer, kan man gøre det, men dette er ikke helt usædvanligt, og jeg kan altså tage sribet af socialdemokratiske forslag frem, hvor man – man kan måske sige på passende afstand af regeringsmagten – er gået over til det lidt mere lempelige, der hedder at formulere beslutningsforslag.

(Kort bemærkning).

Svend Auken (S):

Jeg synes egentlig, det er en meget nyttig meningsudveksling, for det bliver nu klart for mig, at det, fru Lone Dybkjær mener, er, at det er, om jeg så må sige, parlamentarisk sædvane, der gør, at man lægger det op til regeringen, og det praktiske, at vi selvfølgelig til besvarelse af en lang række saglige spørgsmål er nødt til at trække på de dygtige medarbejdere, der findes i arbejdsministeriet, økonomiministeriet og andre steder.

Så langt, så godt. Det, jeg talte om, var de politiske realiteter – de politiske realiteter, som jeg beklager. Jeg forstår ikke, at de borgerlige ikke vil være med til at gennemføre en virkelig positiv reform med hensyn til at sprede ejendomsretten og demokratisere erhvervslivet i Danmark osv., men det vil de altså ikke. Derfor er de politiske realiteter, at det ikke bliver i denne regerings tid, at vi får gennemført en obligatorisk medejendomsreform baseret på overskudsdeling; statsministeren har ganske tydeligt og klart sagt, at det ikke bliver i hans regerings tid. Ja men

[Svend Auken]

gør kloge mennesker så ikke klogt i at forbedre perioden efter den nuværende statsminister? Det er i virkeligheden det, der er tale om, for jeg tror nemlig ikke, dette kan ordnes på nogle få måneder. Jeg tror virkelig, at vi skal i gang med nogle meget, meget seriøse forhandlinger. Jeg synes egentlig, at meldingerne indtil nu har været gode, og jeg tror, vi kan komme et langt stykke ad vejen i afdækningsarbejdet, og det synes jeg er fint. Hvad angår regeringspartierne, må vi håbe på, om jeg så må sige, den indre omvendelse; jeg tror ikke, det ydre pres hjælper meget. Det ville være omgængelse mod naturens orden, tror jeg, i dag at tage dem med i en virkelig diskussion om obligatorisk overskudsdeling; det ville være næsten lige så belastende for dem som at tage venstresocialisterne med ind i et sådant arbejde. De mennesker er, som det hedder i moderne sprogbrug, blokerede – totalt blokerede.

(Kort bemærkning).

Lone Dybkjær (RV):

Jeg skal bare til hr. Svend Auken sige, at vi så ikke har sat nogen farve på den regering; vi har bare skrevet regeringen.

Anne Grete Holmsgård (VS):

Jeg må over for hr. Svend Auken bekende, at omvendelsens indre lys ikke har skinnet i VS' hoveder, siden forslaget i en lidt anden version var til behandling her i folketinget. Den version var nu ikke så forfærdelig anderledes; så vidt jeg kan se, er det, der var anderledes i den, hovedsagelig, at man havde præciseret sin stillingtagen til, hvad der skulle ske ved pensionsalderen for de mennesker, som havde meddelelser, for det er ikke engang nødvendigvis almindelige aktier, men ganske enkelt ansvarlig aktiekapital, som jo er noget andet. Dermed skulle det også være ret klart, at VS ikke kan gå ind for forslaget, som foreligger her. Vi kan ikke se noget fremskridt i det. Jeg kunne se mange måder og mange områder, hvor vi kunne lave god arbejderbeskyttelseslovgivning herinde, og hvor vi kunne lave nogle ting, som reelt støttede lønarbejderne, men jeg mener afgjort ikke, dette støtter lønarbejderne.

Jeg synes ikke, de radikale på nogen måde skjuler under bordet, hvad det egentlig er, de vil med denne ordning. De vil have en ord-

ning, hvor man fremmer et interessesfællesskab i det private erhvervsliv mellem virksomhedsejerne og de ansatte, der er på virksomheden på det pågældende tidspunkt. De vil endvidere have en ordning, som gør det lettere at gennemføre en stram indkomstpoltisk ramme, og jeg kan ikke se, hvilken interesse VS skulle have i at støtte den slags synspunkter. Jeg forstår heller ikke SFs synspunkt. Jeg håber meget, at det går på, at man bare vil diskutere med de andre, og at man ikke er gået ind på at sluge de præmisser for en eller anden spredning af ejendomsretten, som er lagt op i dette forslag, for så synes jeg virkelig, det er deprimerende, hvad SF er gået ind på.

Hvad er det så, der sker ved dette forslag? Der sker det, at man tager overskuddet og deler det i to puljer, én til de nuværende aktionærer og én til de nuværende ansatte på virksomheden, og så får de et stykke papir på det. Så går de videre til en ny virksomhed, hvor de får ansættelse, og så får de et nyt stykke papir. De får så en hel masse lapper papir – afhængigt af, hvor mange steder de roterer rundt på arbejdsmarkedet i løbet af deres erhvervsaktive alder. Så får de formelt en indflydelse gennem deres repræsentation i bestyrelsen, men hvad kan de bruge den til? Ja, det er helt klart, at pengene skal blive stående i den virksomhed, vi taler om her. De er ikke til nye eksperimenter, altså eksperimenter med miljøvenlig teknologi eller noget i den stil; de bliver på de virksomheder, der eksisterer, og som er oprettet på de nuværende aktionærers betingelser, og dem kan man så få en eller anden formaliseret indflydelse på. Hvad vil den indflydelse så blive brugt til? Den bliver i realiteten brugt til, at der lægges et pres på medejerne, altså de almindelige lønmodtagere, i retning af, at de skal være med til at maksimere profitten, som det hedder i det sprog, på den enkelte virksomhed og de skal være med til at foretage nogle rationaliseringer, nogle tempoopskruninger og alle de ting, vi kender fra arbejdsmarkedet. Det skal de nu tage et medansvar for for at få den enkelte virksomhed til at køre så godt som muligt. Man vil med andre ord bilde dem ind, at vejen frem i dette samfund er at tro, at man har fået lidt indflydelse og er blevet en lille kapitalist, og det synes jeg er noget skidt. Det positive i denne sammenhæng er, at temmelig mange

[Anne Grete Holmsgård]

lønmodtagere faktisk også synes det, og at det aldrig har været muligt at sælge ideen til dem. Det har været muligt at sælge den til nogle i fagbevægelsen, men det har aldrig været muligt massivt at sælge den til danske lønarbejdere, og jeg synes, det er en lykke, at det endnu ikke er lykkedes at få dem til at hoppe på den galej.

Ove Jensen (FP):

Folketinget skal overhovedet ikke blande sig i, om der skal være overskudsdeling eller medeje for de ansatte ude på virksomhederne. Hvis en virksomhed kan blive enig med sine ansatte om at lave en eller anden form for overskudsdeling, står det dem jo frit for at gøre det. Men det er i alle tilfælde ikke noget, som vedkommer folkettinget eller det radikale venstre.

Fremskridtspartiet afviser forslaget.

Maisted (FD):

Vi lever i et lønmodtagersamfund, og det kan undre én, at der ikke er nogen lønmodtagere, der har taget denne glimrende idé op, så der blev skabt en række virksomheder, som var ejet af lønmodtagerne selv og de altså på den måde dannede deres egen virksomhed og afprøvede de glimrende ideer, som hr. Svend Auken, det radikale venstre og SF ønsker der skal gennemføres ved hjælp af en lovgivning. Det er et ganske typisk forslag fra den side af salen – og det kan heller ikke undre, at det radikale venstre er med på den – at man ønsker at skabe et barnepigesystem, hvor man vil være formynder for, hvad den danske lønmodtager skal synes er rigtigt.

Efter min opfattelse interesserer lønmodtagerne sig for at få så meget i lønningsposen som overhovedet muligt. De ønsker at have så stor en tryghed i deres ansættelsesforhold som muligt, og de ønsker at få så stor en pension som muligt og at blive ligestillet på pensionsområdet med alle andre i dette samfund, altså tjenestemænd og andre: ens pension til alle. Det ville være noget at slås for, og derfor synes jeg, at man af hensyn til lønmodtagerne klart burde afvise denne form for barnepigeforslag.

Det, der underer mig ved arbejdsministerens svar, er, at det var en helt anden boldgade. Nu sagde arbejdsministeren, at man

ikke kunne tilslutte sig dette her, men gerne ville føre en stram indkomstpoltik, fordi man skulle have betalingsbalanceunderskudet væk i løbet af de næste fem år, altså senest 1990.

Nu har vi hørt 3 tal: i 1983, da der blev udskrevet folketingsvalg, var det 3 år. Det var 1986. Så har vi hørt statsministeren sige, at man skulle have balance på betalingsbalancen i 1988. Og nu hører vi arbejdsministeren sige 1990. Hvad bliver det næste? Der kommer jo guldkorn frem under behandlingen af diverse forslag. Dette synes jeg faktisk er noget af det vigtigste at få afklaret i forbindelse med det foreliggende beslutningsforslag.

Så siger hr. Svend Auken, at han ønsker at være med til at sprede ejendomsretten. Ja men socialdemokratiet er jo det parti, der har modarbejdet en spredning af ejendomsretten med den største effekt. De har sørget for, at der har været enorme underskud på de offentlige budgetter, således at man skulle ud at sælge statsobligationer. Og hvem er det, der har købt disse statsobligationer? Det er kapitalejerne. Og hvem er det, der skal betale dem tilbage? Det er lønmodtagerne. Altså er praktisk socialdemokratisk politik det stik modsatte af at sprede ejendomsretten. Så kunne man forestille sig, hvad det kunne udvikle sig til, hvis man også fik gennemført et forslag af denne art.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Det, der får mig til at blande mig i debatten, er to ting. For det første, at jeg har haft den oplevelse at være ansat på en fabrik, som blev lukket af nogle multinationale selskaber, og hvor man forsøgte at lave noget, der hed en folkeaktiefabrik. Det var 3-F i Horsens. Det var noget med, at vi alle sammen skulle købe aktier; vi gjorde det, og vi mistede alle vores penge. Det gik simpelt hen ikke, for der blev lagt så mange hindringer i vejen. Men jeg har stor interesse i, at vi kommer videre med vores demokrati på arbejdspladserne.

Den anden grund til, at jeg kom herop, er de to konservative talere, vi har hørt. Jeg lyttede til hr. Gammelgaards tale og kom til at tænke på, hvad jeg hører, når jeg ellers lytter til konservative. De priser vort demokratiske samfund for og bag vel vidende – for det

[Lilli Gyldenkilde]

kan jo ikke være skjult for hverken de konservative, mig eller nogen andre – at demokratiet bliver udviklet på trods, at det kommer af pres nedefra. Sådan er vores demokrati nået dertil, hvor det er kommet, og tiden er nu inde til, at vi udvider demokratiet i dette land. Så er det altså lidt hyklerisk at høre på, hvordan de konservative tager afstand fra alt, hvad der hedder at udvide demokratitankerne hos lønmodtagerne, når de i andre sammenhænge laver store bragetaler og taler smukt om demokratiet.

Den anden konservative tale, jeg hørte, var den, fru Anne Grete Holmsgård holdt for VS. Nu er hun desværre ikke til stede, men jeg ville gerne spørge fru Anne Grete Holmsgård, hvordan i alverden hun tror at nogen vil lægge penge i en miljøvenlig industri, som tingene er i øjeblikket. Et af argumenterne fra VS' side for, at vi ikke skulle have VD, ØD eller udvidelse af ejendomsretten for lønmodtagerne, var, at vi ikke kunne sikre os, at man dermed ville lave f.eks. miljøvenlig industri. Ja men hvilken sikkerhed er der overhovedet for det under de eksisterende former? Nul! Det er der ingen sikkerhed for. For mig lød det som borgerskabets bedste døtre, som står her i deres revolutionære hovmod og ikke vil være med til at ændre afgørende strukturer i dette land. Det er meget beklageligt, og man går i hvert fald ikke arbejderklassens ærinde ved at sige nej til at ændre de strukturer, der i den grad trænger til at blive ændret.

Dette siger jeg ikke alene med udgangspunkt i det radikale venstres forslag. Som bekendt har SF sit eget forslag. Socialdemokratiet har sit forslag, og jeg synes, tiden er inde, som vores ordfører, hr. Ole Henriksen, har sagt, til, at vi sætter os ned og ser på, hvor langt kan vi komme, og om vi overhovedet kan komme nogen vegne. Men hvis vi ikke kan, så lad os dog gå ud og skabe det andet flertal, som skal til, for at vi kan komme videre i de strukturændringer. Vi skal videre i vores demokratiseringsproces i dette land, og lønmodtagerne kan ikke blive ved med at blive holdt uden for det.

(Kort bemærkning).

Gammelgaard (KF):

Må jeg gøre fru Lilli Gyldenkilde opmærksom på, at jeg i mit indlæg netop talte

for, at der skete en udbredelse af ejendomsretten i vore virksomheder, men ad frivillighedens vej. Også derfor opfordrede jeg til, at de regler, der findes i lovgivningen, f.eks. skattelovgivningen, vedrørende medarbejderaktier o.lign., gøres mere attraktive. Vi finder, det er forkert at trække noget tvungent ned over virksomhederne, nogle temmelig centrale ordninger, som utvivlsomt vil standse det økonomiske opsving, vi har fået sat i gang her i landet. Det nytter ikke noget at begynde at indføre tvungne ordninger, der er i modstrid på den måde, som man her ønsker det, med den økonomiske struktur, vi har specielt i Danmark. Nu har vi endelig fået sat investeringerne i gang. Nu har vi fået igangsat en udvikling, hvor vi forøger beskæftigelsen og nedbringer arbejdsløsheden. Det er det, vi ikke må spille hasard med.

(Kort bemærkning).

Lilli Gyldenkilde (SF):

Det kan ikke nytte noget at tale udenom, hr. Gammelgaard, men det er jo det, man gør. Må jeg ikke stille et modspørgsmål? Hvornår har arbejdsgiverne foræret lønmodtagerne noget i dette her land? Hvornår har de sagt: værsgo, nu får I 6 pct. ved denne overenskomst, nu får I sandedelig nedsat arbejdstiden, for vi skal også have det godt alle sammen, osv. osv.? Hvornår har de sagt det? Aldrig! Vi har altid måttet slås for de vilkår, vi ville have, og vi kommer også til at slås om udvidelse af demokratiet, men vi vinder det, på trods af hvad hr. Gammelgaard står her og siger; det er ganske sikkert.

Jeg har været med i hele den debat, der var om 3-F i Horsens i sin tid, og jeg så, hvilket blodigt håndværk det var, når arbejderne kastede sig ud i at prøve at få noget til at fungere på egne præmisser, når det ikke var en obligatorisk ordning, men hvor det handlede om, at de måtte slås alene i et kapitalistisk samfund. Vi så, hvordan bankerne spændte ben for dem; vi så, hvordan andre forretninger sagde: hvis I vil sælge 3-Fs produkter i jeres forretninger, får I ikke vores. Og så skete der det, at forretningsfolkene ikke turde tage produktet ind, på trods af at det var et godt produkt, på trods af at der var marked for det. Så blodigt kom det til at se ud. Derfor må vi have obligatoriske ordninger på dette område, og vi får det.

(Kort bemærkning).

Anne Grete Holmsgård (VS):

Nu er det ikke hver dag, jeg har den fornøjelse at blive udråbt som en af borgerskabets bedste døtre, så det er om ikke andet lidt nyt for mig.

Fru Lilli Gyldenkilde sagde bl.a.: hvornår har arbejderne fået noget forærende i dette samfund? Ja, det er et rigtig godt spørgsmål. De får heller ikke en prut forærende ved dette forslag, som det foreligger, og nu taler jeg om dette forslag, for det er faktisk det, vi diskuterer i dag, og ikke en eller anden mulig diskussion mellem forskellige partier herinde på et andet tidspunkt og et andet sted, der handler om, hvordan man kunne sikre lønmodtagerne nogle bedre vilkår i vort samfund og en større del af kagen, hvis vi skal sige det sådan.

Min bedste vurdering af dette her er faktisk, at de radikale har været meget fair i det, de har skrevet, og at de har vurderet fuldstændig korrekt, nemlig at man vil få et større interessesammenfald mellem virksomhedslederne og arbejderne, og det bliver altså på virksomhedsledningens præmisser, man kommer til at fungere.

Så nævnte jeg et eksempel med miljø, og det vil jeg gerne udbygge lidt. Jeg vil naturligvis gerne være med til at gøre et indhug i overskuddet til enhver tid, men jeg synes, man skal bruge pengene til nogle andre ting end til at være en modydelse for, at arbejderne skal sidde med i virksomhedernes direktion, for det er jo det, forslaget handler om. Jeg synes, der er mange ting, man kunne bruge dem til: f.eks. uddannelse og kulturelle formål, men man kunne også bruge dem til at eksperimentere med forskellige former for investeringer i en virkelig samfundsnyttig produktion. Dette her er i virkeligheden bare at køre systemet videre, fuldstændig som det kører i forvejen, men det kommer til at fungere lidt mere smertefrit. Det bliver lidt lettere at få god profit i virksomheden, når arbejderne er med som medejere; det bliver lidt lettere at få gennemført en lang række ting, fordi den enkelte medarbejder selvfølgelig vil have en interesse i, at overskuddet bliver så stort som overhovedet muligt, også på bekostning af, at der så ryger nogle andre medarbejdere ud gennem rationaliseringer og dermed fyringer.

(Kort bemærkning).

Maisted (FD):

Herhjemme har vi et forholdsvis godt demokratisk system, og jeg kan ikke se, at der er noget, der hindrer fru Lilli Gyldenkilde, hr. Svend Auken og fru Lone Dybkjær i at starte en virksomhed og tage alle de ansatte, de nu ønsker, med og lade dem få medbestemmelse og dele overskuddet på lige fod, eller hvad de ellers har lyst til. Hvad i systemet forhindrer, at man gør sådan? Intet!

Så siger fru Lilli Gyldenkilde, at hun har dårlige erfaringer: dér, hvor medarbejderne har drevet en virksomhed, er der nogle andre grimme mennesker, der har sørget for, at en sådan virksomhed ikke kunne eksistere. Ja men det er jo ikke rigtigt, fru Lilli Gyldenkilde. En hvilken som helst sund og fornuftig virksomhed har lige vilkår med andre i dette land, og jeg synes, fru Lilli Gyldenkilde skulle starte en sådan virksomhed og være et godt eksempel for andre lønmodtagere. Vi er et lønmodtagersamfund – 85 pct. af alle mennesker i dette land er lønmodtagere – så der er altså et godt marked til at vise, hvordan tingene skal fungere efter fru Lilli Gyldenildes mening, og at hun kan få tingene til at fungere langt bedre end de andre virksomheder.

Jeg tror, det er en fundamental fejl at gå rundt og tro, at det er lønmodtagernes brændende ønske. Nej, de vil meget hellere have råd til at kunne købe sig et sommerhus, de vil have ordentlige pensionsforhold, og de vil have ordentlige ansættelsesvilkår. Det er det, fagforeningerne skulle beskæftige sig med fremfor at føre politik. De har lyst til meget andet end at være medejere af virksomheder, hvor de kommer ud i en risiko, og hvor de altså risikerer at miste deres kapital, fordi der er så mange mennesker, der forplumrer hele ledelsessystemet, at det ikke kommer til at fungere fornuftigt.

Men gå hen og bevis det modsatte! Vi lever – endnu da – i et frit samfund og heldigvis i et kapitalistisk samfund. Hvis der skulle ske det modsatte, nemlig at det blev et socialistisk samfund, så gik det først rigtig galt for os alle sammen.

(Kort bemærkning).

Lilli Gyldenkilde (SF):

[Lilli Gyldenkilde]

Til hr. Maisted: jeg har ingen romantiske forestillinger om, hvordan det, hr. Maisted står her og opruller, kan lade sig gøre. I øvrigt er det heller ikke særlig interessant for mig i den ende. Det er mere interessant for mig at diskutere med fru Anne Grete Holmsgård.

Hvis vi mener noget med at være socialister, mener vi også noget med at turde tage et ansvar for vores egen situation. Medmindre vi har en romantisk forestilling om, at hvis ikke det bliver regnvejrs på næste torsdag nitten hundrede og et eller andet, får vi nok socialisme, kommer vi ikke uden om at begynde at betræde nogle stier, ad hvilke man kan få medindflydelse i dette land. Det har intet med socialisme at gøre, men det har noget at gøre med at lære at tage ansvar og turde tage ansvar.

Jeg vil her gøre opmærksom på, at der er nogle, der i øjeblikket tager ansvar for, at vi har 300.000 arbejdsløse i dette land. Hvis vi i dette land virkelig havde noget, der hed medindflydelse, medejendomsret, overskudsdeling, VD, ØD, eller hvad vi skal kalde det, er jeg sikker på, at det ikke så så grelt ud, som det ser ud i øjeblikket. Vi må turde tage et ansvar, for uden det er vi intet værd, og så kan arbejderklassen lige så godt smide os ud.

(Kort bemærkning).

Anne Grete Holmsgård (VS):

Nu er jeg ikke bare bedsteborgerdatter, nu er jeg altså også frygtsom. Jeg er meget spændt på, hvad det næste, fru Lilli Gyldenkilde mener jeg skal være, bliver.

Dette her handler om et forslag, som faktisk foreligger her, det handler ikke om et eller andet diffust. Det handler i virkeligheden om et meget præcist forslag om, hvordan man skal have tildelt nogle papirer og på den måde får sit medansvar. Jeg kunne finde på mange gode ideer til, hvordan man kunne styrke arbejderklassens muligheder i dette samfund, så længe det er et kapitalistisk samfund. Vi kunne f.eks. tale om en vetoret på arbejdspladsen i alle forbindelser, der handler om ny teknologi. Vi kunne tale om betalt frihed til uddannelse, som vel i høj grad er en demokratisk reform. Det andet er også i mine øjne en demokratisk reform, hvis man kan få det igennem. Og det handler om at give lønarbejderne nogle øgede beføjelser og

give dem nogle øgede muligheder. Det synes jeg i allerhøjeste grad er værd at diskutere, men jeg synes, det er noget gas at pakke en stillingtagen til det foreliggende forslag ind i et eller andet med, at vi tør ikke tage et medansvar. Vi er i høj grad lydhøre over for nye ideer, for gode ideer osv., men ikke for ideer, der i virkeligheden går ud på, at man tror, man kan udnivellere de klasseforskelle og -modsetninger, der er mellem virksomheds-ejeren, den nuværende gruppe af aktionærer og så medarbejderne på virksomheden. Man kan ikke lyve dem væk; de er der.

(Kort bemærkning).

Lilli Gyldenkilde (SF):

Fru Anne Grete Holmsgård ved udmærket, hvad der foregår i denne sal i dag. Fru Anne Grete Holmsgård ved udmærket, at der er tre partier, der nu har sagt: lad os sætte os ned og se på det her. Fru Anne Grete Holmsgård ved udmærket, at det på sæt og vis er vigtigt, at VS også vil være med til at sætte sig ned og se på det. De sidste bemærkninger, der blev sagt om, hvor meget godt man ville gøre for lønmodtagerne, får mig til at tro, at det måske ikke er helt udelukket, at vi i morgen, når fru Anne Grete Holmsgård får tænkt sig om, kan tale lidt mere om dette her og måske også lidt roligere.

Estrup (RV):

Jeg vil gerne starte med at takke for modtagelsen. Jeg vil ikke sige, at de skillelinjer, der er kommet i debatten, har overrasket mig så voldsomt, men jeg synes, der var i hvert fald noget positivt, nemlig dette, at tre partier i hvert fald kan blive enige om, at dette er et emne, der er så væsentligt, at det er værd at tale videre om. Det synes jeg vi skal holde fast ved. Det er det konstruktive og det gode resultat af debatten.

Men så fik jeg den lidt ubehagelige oplevelse, at regeringen, VS og selvfølgelig fremskridtspartiet samt visse andre mødes og tager hinanden i hånden. Og det må man jo så tage til efterretning. Jeg synes, at det, der blev sagt om VS med betegnelsen »konservative«, var ganske rammende for den situation, vi har set.

Jeg vil også understrege, at jeg lidt savnede en ordfører for centrum-demokraterne,

[Estrup]

for vi er nogle stykker, der kan huske, at CD tidligere har haft et forslag om obligatorisk overskudsdeling, og det er ganske morsomt at stifte bekendtskab med dette forslag, for forslagsstillerne i sin tid var den nuværende trafikminister, den nuværende kulturminister og den nuværende boligminister. Derfor må man tage regeringens enhed til efterretning; men man kan nok sætte et spørgsmålstegn ved den.

Når et forslag på kun tre linjer, som dette er, åbenbart kan skille vandene, må det være, fordi det peger på nogle væsentlige ting, og det føler jeg også vi har fået trukket op i debatten. Det peger på to væsentlige spørgsmål, nemlig på den ene side spørgsmålet om, hvorvidt en sådan overskudsdelingsordning skal være obligatorisk, og på den anden side fondsdannelsen i forbindelse med en sådan ordning. Det er to meget fundamentale spørgsmål; i sig selv er de tre linjer, der står i forslaget, ikke revolutionerende, men naturligvis ville en egentlig overskudsdelingsordning ændre mange ting. Det er også derfor, forslaget er fremsat.

Regeringens, og det vil sige arbejdsministerens, afvisning er heller ikke overraskende, om end den står i modsætning til den debat, der har været om forslaget. I dag går arbejdsministeren op på talerstolen og siger, at alt går så godt, og derfor skal vi sørge for, at det bliver ved med at gå godt, og vi må endelig ikke rokke ved noget. Da arbejdsministeren holdt sin tale for to år siden, var udtrykket lidt anderledes: alt gik så dårligt, og derfor havde vi sandelig ikke råd til det, og det var lidt det samme, som den konservative ordfører var inde på. Det viser efter min mening en manglende vilje til ærligt at gå ind i en debat om disse ting, og jeg tror, vi har brug for det, hvis vi vil føre indkomstpolitik, og det er der jo til gengæld bred enighed om her i folketinget.

Jeg synes også, at man i spørgsmålet om obligatorisk eller frivilligt må overveje, hvad den historiske udvikling faktisk fortæller os. Vi har nu i snart 30 år haft en udbyttedelingslov. Vi har i ca. 15 år haft mulighed for medarbejderaktier, men ikke desto mindre er vi ikke kommet ret meget længere på området. Det synes jeg peger på, at vi har brug for at gå andre veje, at det ikke bare kan nytte noget at se på de frivillige ordninger.

Det andet, jeg synes man skal huske i forbindelse med obligatorisk/frivilligt, er, at det heller ikke kan nytte noget, at vi bare støtter os til tro og håb, hvis vi virkelig vil sikre os, at vi får de investeringer, vi har brug for. En periode med krise har vist os alt for godt, at vi ikke uden videre kan regne med de nødvendige investeringer, og det er præcis noget af det, man kunne opnå gennem et forslag med obligatorisk overskudsdeling.

Dernæst vil jeg gå over til at sige lidt om spørgsmålet om fondsdannelser. Jeg vil minde om, at denne debat i høj grad blev inspireret af hr. Lykketoft, som på et radikalt stævne sagde nogle ting, som vi var mange der følte var en åbning. Det, der blev sagt, var i høj grad noget, der vedrørte spørgsmålet om fondsdannelse.

Jeg vil gerne citere ganske kort fra Jyllands-Posten den 9. januar, hvor ifølge bladet hr. Lykketoft har sagt:

»I forhold til for 15 år siden, da diskussionen om ØD startede, har vi fået alle de styringsmekanismer, vi har ønsket at få med kollektive fonde. Nu handler det om en form for deling af kapitaldannelsen og ejendomsretten til kapitaldannelsen, der primært er decentral. Den eneste grund til, at der skal være et centralt element, er, at den deling skal være obligatorisk, og hvis virksomhederne ikke vil betale med aktier og indflydelse i virksomheden, så skal der være et sted, hvor pengene kan sendes hen. Men den helt overvejende vægt ligger på det decentrale system; det er rygstødet for en større medbestemmelse for de ansatte.«

Det er ord, som jeg i meget høj grad kan tilslutte mig, og som jeg synes peger på det, som vi alle sammen bør have for øje, nemlig at denne debat har varet meget længe, og at vi derfor har brug for at tage den op med nye præmisser.

Men jeg synes også, det rejser et spørgsmål til socialdemokratiet i forbindelse med det, hr. Svend Auken sagde, for hr. Svend Auken var noget mystificeret over det, som det radikale venstre havde skrevet i forslaget om, at der ikke skulle være fondsdannelser, og så sagde hr. Svend Auken – og jeg tror, jeg citerer nogenlunde direkte – at der skal være en betydelig lokal islæt byggende på fælleseje, og at det er meget vigtigt at bevare solidariteten.

[Estrup]

Der skal være en betydelig lokal islæt, ja men det er jo ikke det samme som det, hr. Lykketoft sagde, nemlig at den eneste grund til, at det ikke skal være decentralt, er, at man ikke kan få virksomhedsejerne til at makke ret, at de ikke kan se meningen med at lade pengene stå i virksomheden.

Derfor synes jeg, at et af de punkter, vi bør tage op, er, at meningen med den centrale fond eller fællesfonden, hvad man nu vil kalde den, faktisk er, at den skal være til gavn for virksomhedsejerne. Det er for at tilgodese virksomhedsejernes interesser, for ikke at komme ud i noget, man kunne frygte var en ekspropriationssituation.

Ja men hvis det er argumentet, må vi diskutere det, og vi må vurdere, om regeringspartierne har ret i, at der kan være tale om ekspropriation. Jeg betvivler det. Jeg tror ikke på, at der er tale om ekspropriation, men det må vi vurdere. Jeg synes, det er et reelt argument, og hvis det virkelig er det eneste, der er tilbage, tror jeg også, vi kan komme igennem, men når hr. Svend Auken til gengæld siger, at der skal være en betydelig lokal islæt, føler jeg, at vi i nogen grad er tilbage i den gamle diskussion, som 1979-forslaget fra socialdemokratiet i høj grad satte os i, hvor man sagde: det er en hovedregel, at kapitalen skal investeres i fællesfonden, men som undtagelse kan man udmærket godt lade den blive i en virksomhedsfond.

Jeg skal til at slutte og vil blot her til sidst føje nogle kommentarer til det, der blev sagt fra SF's side. Jeg værdsætter, at vi kan gå ind i en forhandling, men jeg synes nok, at hr. Ole Henriksen var lidt forsigtig og lidt betænkelig, og det fik nogle mindelser frem hos mig om dette, at når man kommer for nær ved målstregen, så begynder det at blive farligt, så risikerer man at komme ud med noget, der giver resultat. Jeg håber ikke, det er det, som afskrækker SF, for jeg tror, der virkelig er brug for at gøre en indsats på dette punkt.

Når vi diskuterer fondsdannelse, vil jeg minde om, at et andet SF-medlem, hr. Carsten Andersen, meget klart modtog hr. Lykketofts åbning som noget virkelig nyt, som noget, der kunne skabe grobund for et samarbejde.

Fru Anne Grete Holmsgård mente i meget høj grad, at dette ikke var noget for VS. Nej, hvis det for VS er et hovedformål at sikre, at

virksomhederne ikke går godt, har hun nok ret i, at det ikke er noget for VS. Vores formål er i høj grad at få virksomhederne til at gå godt, for det er nemlig lige præcis det, der sikrer arbejdspladserne. Det er en meget væsentlig del af dette forslags mission at sikre arbejdspladserne, og dér har vi forbindelsen over til indkomstpoltikken. Indkomstpoltik og overskudsdeling vil kunne sikre arbejdspladser, og det vil kunne sikre en bedre fordeling. Det håber jeg vi kan tale videre om.

Lykketoft (S):

Jeg vil blot sige til hr. Estrup, at selv om man ikke skal tro på alt, hvad der står i Jyllands-Posten, var det et fuldstændig korrekt citat af, hvad jeg har sagt. Jeg synes, det er en nyttig diskussion, der er kommet her i dag, og at den peger i den rigtige retning, som vores partis ordfører, hr. Svend Auken, også har givet udtryk for.

Var socialdemokratiets 1979-forslag om overskudsdeling blevet gennemført, ville vi ikke have haft meget store centrale fondsdannelser, men et betydeligt beløb – et milliardbeløb – i decentralt forvaltede fonde ude i dansk erhvervsliv, og jeg tror, at mange ting, også ting, der kunne trække væk fra den polarisering, der er ved at ske i det danske samfund i disse år, kunne være kommet til eksistens, hvis det forslag var blevet vedtaget.

Hr. Estrup siger, at det eneste, der skiller socialdemokratiet og de radikale i denne sag, måske er spørgsmålet om en obligatorisk betaling i form af aktier, som vi i 1979-forslaget veg tilbage for at kræve, idet vi sagde, at pengene skal udredes. Hvis man ikke kan enes om at betale i form af aktier, må man gøre det i kontanter, og de skal et sted hen. Men hvis man går længere tilbage i historien, vil man se, at selve princippet om, at det kunne være en rimelig idé at kræve en obligatorisk betaling i form af aktier, er os ikke så fjernt, for det var indholdet i det oprindelige socialdemokratiske ØD-forslag, så dér kan der selvfølgelig føres en absolut interessant diskussion os imellem. Jeg for mit vedkommende deltager i hvert fald gerne i den.

Det, som jeg synes måske ikke er fremgået så meget af den hidtidige debat i dag, men som jo er et afgørende problem i forhold til den radikale model, er, at den væsentligste

[Lykketoft]

betydning af en overvejende decentralt opbygget obligatorisk overskudsdeling skal være, at den giver de ansatte et reelt rygstød for en større medbestemmelse. Hvis de ansatte skal have et virkelig solidt rygstød for en større medbestemmelse, skal denne medejendomsret forvaltes kollektivt af dem, der er ansat i den enkelte virksomhed. Det er ikke den enkelte ansatte, der skal møde op med en aktie og stemme; der skal være en eller anden form for demokratisk organ for de ansatte, der kan udøve denne indflydelse.

Jeg vil gerne bede hr. Estrup om en kommentar til dette problem, fordi jeg synes, det er ganske centralt for diskussionen om økonomisk demokratisering, at vi, uanset hvordan vi i øvrigt måtte nå frem til at organisere det, sikrer denne kollektive udøvelse af indflydelse fra de ansatte ude i de enkelte virksomheder.

(Kort bemærkning).

Estrup (RV):

Det spørgsmål, som hr. Lykketoft stillede mig, vil jeg meget gerne besvare, for det er noget, der har ligget klart i det radikale venstres medejersforslag lige fra starten.

Vi forestiller os, at den medindflydelse, som følger med medarbejderkapitalen, skal varetages af medarbejderforeninger kollektivt, og det vil sige, at man, når man møder op i medarbejderforeningen, har en stemme ikke efter kapital, men pr. næse. Den indflydelse, man kan blive enig om her, varetages så gennem medarbejderforeningen. På det punkt har vi, så vidt jeg kan se, ingen problemer.

(Kort bemærkning).

Maisted (FD):

Ordet demokrati misbruges jo ofte i det danske samfund. Men man skal ikke gå rundt og prøve på at sælge et sådant forslag under betegnelsen økonomisk demokrati, for det er jo det stik modsatte. Her vil man simpelt hen konfiskere nogle menneskers midler og fordele dem til nogle andre mennesker; det er det, det drejer sig om.

Hvis eksempelvis en driftig mand, der starter med én medarbejder, og som skulle være tåbelig nok til at fortsætte og udvikle en virksomhed, får 50 ansatte, skal han altså

lige pludselig til at dele sin kapital med dem, der er ansat. Det er hans idégrundlag, det er hele hans arbejdsindsats, der har skabt denne virksomhed. Derefter kommer der selvfølgelig en værditilvækst, hvorefter det radikale venstre og socialdemokratiet vil lægge deres klamme hånd på en del af denne værditilvækst. Det har intet med demokrati at gøre; det er en konfiskation af mandens muligheder for at udvide og tjene yderligere midler. Det er hans grundlag og hans arbejdsindsats, og det har selvfølgelig ikke noget med lønmodtagernes indsats at gøre i den forbindelse. De er sikret, hvis det er en god virksomhed, en god løn, gode pensionsvilkår og gode ansættelsesvilkår. Sådan skal det være. Hvis de ønsker at gøre et tilsvarende kunststykke som det, den mand har gjort, står det dem frit for i det danske samfund at starte en virksomhed og gøre præcis det samme. Så må man håbe, at deres arbejdsindsats ikke også bliver konfiskeret. Det gør den ganske vist i dag. Men det bør altså ikke være muligt for det radikale venstre, socialdemokratiet og SF at sælge dette under begrebet demokrati, for det har det intet at gøre med. Det er konfiskation.

(Kort bemærkning).

Estrup (RV):

Hr. Maisted's omgang med sproget er mildt sagt letfærdig. Ordet konfiskation i denne forbindelse er, så vidt jeg kan se, fuldstændig ude at takt med, hvad det drejer sig om. Der er ikke tale om, at man på nogen som helst måde får nogle rettigheder i den pågældende virksomhed, før den indtjener et overskud. Og der er netop nogle, som vil bebrejde os, at ordningen først kommer i gang, når virksomhederne også går så ordentligt, at de kan tjene et overskud. Men når det er sket, synes jeg også, at der er perspektiver i ordningen, og så har jeg svært ved at forstå, at ikke engang hr. Maisted kan se, at der er en sammenhæng mellem den indflydelse, man har i virksomheden, og det resultat, som virksomheden faktisk producerer. Det kan mange virksomhedsledere. Jeg synes, hr. Maisted skulle snakke med dem.

(Kort bemærkning).

Maisted (FD):

[Maisted]

Af de mange virksomhedsledere er det de ansatte direktører, hr. Estrup tænker på, og jeg kan da godt forestille mig, at de synes, det var en god idé.

Men kendsgerningen er stadig væk følgende: hvis en virksomhed giver overskud, skyldes det, at der er en ejer, der har gjort en arbejdsindsats. Når eksempelvis virksomheden kommer op over 50 ansatte, sker der selvfølgelig en beskedent forrentning af egenkapitalen – det er vel med hr. Estrups målestok 3-4 pct. til egenkapitalen.

Endvidere skal der betales skat, og – hvad der ikke er uvæsentligt – der skal også betales lønninger. Lønninger er jo udtryk for det overskud, medarbejderne får for deres arbejdsindsats. Men dertil kommer nu altså også en konfiskation af det overskud, som mandens indsats i en virksomhed har skabt. Det skal konfiskeres og skal uddeles til andre mennesker, der eksempelvis kan forlade virksomheden og gå over og lave det samme i en anden virksomhed, hvor andre driftige mennesker har skabt overskud.

Det, jeg bare vil pointere, er, at dette her intet har med demokrati at gøre; det er et godt skridt imod socialisme, som vi kender fra Øststaterne, hvor de deler underskuddet alle sammen.

(Kort bemærkning).

Lykketoft (S):

Nogle gange kan man egentlig være meget godt tilfreds med, at man har folk som hr. Maisted her i tinget, fordi de mere tydeligt illustrerer, hvad det er, borgerligheden tænker om sammenhængen i tingene, end man kan få lokket regeringspartierne til.

Det, der er interessant ved hr. Maisteds analyse af, hvordan verden ser ud, er, at han siger, at der er tale om overskud, som nogle flittige mennesker, der tilfældigvis ejer virksomhederne, har skabt.

Nej, hr. Maisted, så enkelt er det ikke. De overskud, der skabes i erhvervslivet, er resultatet af en dygtig indsats fra nogle erhvervsledere, der nogle gange er sammenfaldende med dem, der ejer virksomhederne – men det bliver nu sjældnere og sjældnere – samt nogle ansatte og den økonomiske politik, der føres i dette ting af skiftende regeringer. Det skaber – forhåbentlig da – i disse år af mange forskellige grunde betydelige overskud i

virksomhederne, og det er vigtigt at sørge for, at disse overskud omsættes i større investeringer, ligesom det er vigtigt at skabe en større forståelse mellem samfundsgrupperne for, at det skal ske, og af den grund skal dette i meget høj grad samfundsskabte overskud også omsættes i en mere demokratisk fordeling af ejendomsretten til erhvervslivet. Det er sund fornuft, hvis man vil have vort økonomiske system til at fungere bedre. Hvis man er i tvivl, skal man bare spørge forhenværende finansminister Thorkil Kristensen; han ved, hvad han taler om.

(Kort bemærkning).

Estrup (RV):

Jeg skal blot sige til hr. Maisted, at jeg tror, han skulle gå ud og tale med selvstændige erhvervsdrivende, altså dem, der har fingeren på pulsen, og som både har ejendomsretten og har kendskabet til virksomhederne, for jeg tror, det er det, det kniber med. Der er mange af dem, der har kunnet se det så godt, at de faktisk selv har været i stand til at gennemføre overskudsdeling i deres virksomheder. Det, som vi vil kunne få ud af det, er jo præcis en situation, hvor man ikke forfølger den uhæmmede frie konkurrence, men får et større samarbejde og en større forståelse. Det er vi i hvert fald mange i dette ting som synes er en fornuftig ting, uanset om hr. Maisted mener det.

(Kort bemærkning).

Maisted (FD):

Jeg vil sige til hr. Lykketoft, at det er på trods af skiftende regeringers katastrofale økonomiske politik i dette land, at vi er i den heldige situation, at der er nogle virksomheder, der har kunnet skabe overskud og har kunnet skabe værditilvækst.

Jeg har heller aldrig nogen sinde vendt mig imod, at virksomheder uddeler bonus til deres medarbejdere, hvis de mener, at de har været med til at skabe værditilvæksten. Det er en frivillig sag, det må enhver gøre. Men det er slet ikke det, der er budskabet herindefra; det er tvang fra både socialisterne og det andet – jeg ved efterhånden ikke, hvad jeg skal kalde det radikale venstre, men i hvert fald nærmer det sig også til at være et socialistisk parti. Det er jo tvangsordninger,

[Maisted]

for selvfølgelig er der da ingen mennesker, der hverken kan eller vil forbyde folk at uddele bonus og overskud til deres medarbejdere, såfremt de føler, at de kan blive enige om det, og de mener, der er grundlag for det, eksempelvis fordi de yder en større indsats og skaber endnu større overskud. Men det er jo ikke det, man vil herinde. Her vil man lave en lovgivning og vil tvangsindlægge folk til en form for socialisme, den snigende socialisme, således at vi til sidst skulle nå det mål, at man ejede produktionsmidlerne.

Ja men det ville være en ulykke for samfundet, for vi har jo set i Østlandene, hvordan det går. Når man deler ejendomsretten ud og der bliver statsstyre fra centralt hold – og det er jo det, der bliver slutfacit med en sådan politik – så går landet tilbage økonomisk, så falder levestandarden, og så er lønmodtagerne rigtig dårligt stillede. Her har de altså en chance for selv at starte virksomhed, arbejde i et frit samfund og få de overskud, deres arbejdsindsats giver dem mulighed for.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Povl Brøndsted):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til det politisk-økonomiske udvalg. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 113:

Forslag til folketingsbeslutning om frivillig gradvis tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet gennem udbygning af efterlønsordningen med delefterløn (delpension).

Af Erik B. Smith (S) m.fl.
(Fremsat 22/2 85).

Forhandling

Arbejdsministeren (Grethe Fenger Møller):

Der er al mulig grund for regeringen til at hilse det velkomment, at socialdemokratiet nu med det foreliggende forslag klart tilkendegiver, at man fra oppositionens side er positiv over for deltidsbeskæftigelse af ældre arbejdstagere kombineret med en supplerende ydelse fra det offentlige.

Forslaget må ses som en erkendelse af, at det nuværende pensions- og efterlønsystem med i sig selv rimelige ordninger ikke giver den enkelte reelle muligheder for at tilrettelægge omstillingen fra arbejdslivet til pensionisttilværelsen ud fra egne ønsker og behov.

Ud fra samme erkendelse om behovet for at skabe muligheder for en gradvis tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet nedsatte regeringen i forsommeren 1984 et hurtigtarbejdende pensionsudvalg, der bl.a. blev bedt om at fremkomme med forslag til indførelse af en delpensionsordning her i landet.

Siden udvalgets betænkning nr. 1028 forelå i slutningen af november måned 1984, har der fra regeringens side været arbejdet med et lovforslag byggende på pensionsudvalgets forslag.

Som bekendt tager pensionsudvalgets forslag i modsætning til det foreliggende udgangspunkt i, at en nyordning skal være en del af den sociale pensionslovgivning og hermed omfatte alle lønmodtagere i alderen 60–67 år. Dette er regeringen enig i. En delefterløn som en arbejdsmarkedsydelse, der kun tilkommer medlemmer af en anerkendt arbejdsløshedskasse, vil afskære store grupper af lønmodtagere fra muligheden for en fleksibel tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet, og derfor finder regeringen ikke at kunne støtte en sådan løsning.

Der er andre ting i det foreliggende forslag, som man ud fra ønsket om størst mulig frivillighed og fleksibilitet kan sætte spørgsmålstegn ved, men på baggrund af, at socialministeren inden længe vil kunne præsentere et lovforslag om delpension, skal jeg foreslå, at den videre behandling af dette beslutningsforslag om delefterløn sker i sammenhæng med det kommende lovforslag om delpension, og jeg vil se frem til en positiv og en konstruktiv behandling her i folketinget af disse delpensions- og delefterløns tanker.

Forslaget sattes til forhandling.